

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIM-1311/15-M

Název právnické osoby vykonávající činnost školských zařízení	Dětský domov a Školní jídelna, Opava, Rybí trh 14, příspěvková organizace
Sídlo	Rybí trh 14/171, 746 01 Opava
E-mail právnické osoby	detsky-domov@dd-opava.cz
IČ	47 811 919
Identifikátor	600 031 632
Právní forma	příspěvková organizace
Zastoupená	Mgr. Milanem Škrabalem, ředitelem školských zařízení
Zřizovatel	Moravskoslezský kraj, ul. 28. října 117, 702 18 Ostrava
Místo inspekční činnosti	Rybí trh 14/171, 746 01 Opava
Termín inspekční činnosti	9. až 11. listopad 2015

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného dětským domovem a školní jídelnou podle § 174 odst. 2 písm. b) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro dětský domov a jeho souladu s právními předpisy podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Posuzovaným obdobím jsou školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016 k termínu inspekční činnosti.

Charakteristika

Dětský domov a Školní jídelna, Opava, Rybí trh 14, příspěvková organizace (dále „zařízení“, „subjekt“), vykonává v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení činnost dětského domova (dále „DD“) a školní jídelny (dále „ŠJ“). Subjekt je koedukované zařízení pro děti ve věku zpravidla od 3 do 18 let, případně do ukončení přípravy na budoucí povolání, kterým byla nařízena ústavní výchova, případně nařízeno předběžné opatření, a které ze závažných důvodů nemohou být vychovávány ve vlastní rodině nebo být umístěny v jiné formě náhradní rodinné péče.

Kapacita DD byla stanovena na 48 dětí (tj. 6 rodinných skupin). Evidenční stav k termínu inspekční činnosti byl 36 dětí (z toho 5 předškolního věku navštěvujících mateřskou školu, 22 plnicích povinnou školní docházku, 9 vzdělávajících se ve středních školách) a 3 zletilé nezaopatřené osoby (2 absolvující střední vzdělávání a 1 vysokoškolské vzdělávání), které byly v péči DD na základě smlouvy o setrvání v DD do ukončení přípravy na budoucí povolání. V době inspekční činnosti bylo 9 dětí umístěno mimo zařízení (v péči matky nebo otce), u kterých je podána žádost o zrušení ústavní výchovy. Kapacita DD byla k termínu inspekční činnosti naplněna na 81 %, v tomto počtu jsou zahrnuty i zletilé nezaopatřené osoby. Stravování dětí je zajištěno ve ŠJ s kapacitou 50 strážníků, která je situována v budově DD.

Aktuální informace o činnosti DD pro veřejnost byly zveřejněny na webových stránkách zařízení (www.dd-opava.cz).

Hodnocení podmínek k realizaci vzdělávacího programu dětského domova

Realizovaný Školní vzdělávací program (dále „ŠVP DD“) s platností od 1. září 2011 byl zpracován v souladu se školským zákonem, obsahoval všechny požadované náležitosti. ŠVP DD je zpracován na čtyřleté období, které umožňuje operativně reagovat na změny podmínek a propojovat či přesouvat témata během pobytu dětí v zařízení.

Prioritou výchovně vzdělávací koncepce DD je zejména snaha o umístění dětí do původní rodiny, případně do náhradní rodinné péče, dále úspěšné ukončení vzdělání dětí, příprava na budoucí povolání a přechod dětí do samostatného života v běžném sociálním prostředí. Obsah vzdělávání vychází z ročního plánu výchovně vzdělávací činnosti, který odpovídá deklarovaným cílům ŠVP DD. Naplnění ročního plánu je pravidelně vyhodnocováno, ředitel zařízení přijímá opatření k dalšímu zlepšování výsledků vzdělávání.

Ředitel zařízení splňuje kvalifikační předpoklady pro výkon své činnosti, ve funkci byl potvrzen do 31. července 2019. Systém delegovaných kompetencí odpovídal velikosti subjektu, organizační struktura byla vytvořena efektivně. O právech a povinnostech v oblasti státní správy rozhodoval ve sledovaném období ve stanoveném rozsahu, primárně přijímal a realizoval opatření k odstranění sociálních, zdravotních a bezpečnostních bariér k umístění dětí. V případě umístění dětí mimo zařízení postupoval ředitel DD v souladu s právními předpisy a to na základě písemných žádostí osob odpovědných za výchovu a souhlasu příslušných orgánů sociálně-právní ochrany dětí (dále „OSPOD“). Za účelem zajištění stabilního prostředí pro další výchovu a vzdělávání dětí bylo v odůvodněných případech využíváno případových konferencí. Poradním orgánem ředitele zařízení byla v hodnoceném období pedagogická rada a Dětská rada, složená ze zástupců jednotlivých rodinných skupin.

Pedagogická rada projednávala nejen organizační záležitosti, ale zabývala se i výsledky vzdělávání, pokroky dětí a přijímala příslušná opatření.

Ředitel DD a vedoucí vychovatelka vykonávali pravidelně kontrolní a hospitační činnost (včetně písemných záznamů), která byla zaměřena na denní činnosti i na výkon noční služby. Při přijímání (umístování) dětí postupovalo vedení zařízení ve sledovaném období v souladu s právními předpisy. Všechny evidované děti byly do zařízení umístěny na základě rozhodnutí soudu, případně (starší děti) prostřednictvím územně příslušného diagnostického ústavu. Ve sledovaném období (tj. od školního roku 2013/2014) bylo do zařízení nově umístěno celkem 31 dětí. Všechny na základě rozhodnutí soudu formou předběžného opatření nebo nařízení ústavní výchovy. V adaptační fázi byla dětem věnována zvýšená pozornost a individuální podpora.

Výchovně vzdělávací činnost a denní péče o děti byly ve sledovaném období nastaveny a rozvrženy v souladu s právním předpisem, denní režim respektoval obecné psychohygienické i didaktické zásady. Přímá pedagogická činnost vychovatelů končila v návaznosti na večerku dětí, která byla stanovena na 20:30 hodinu pro celé zařízení.

Ve školním roce 2015/2016 zajišťuje vzdělávání a denní péči o děti DD celkem 20 pedagogických pracovníků (včetně ředitele a 6 asistentek pedagoga) a 15 nepedagogických pracovníků. Všichni pedagogičtí pracovníci splňují podmínky odborné kvalifikace pro práci v daném typu školského zařízení a předložili platné potvrzení o své psychické způsobilosti vystavené psychologem se stanovenou akreditací. Svoji bezúhonnost doložilo platným výpisem z evidence Rejstříku trestů všech 35 pracovníků (pedagogických i nepedagogických), kteří k termínu inspekční činnosti v DD pracovali.

Pro oblast dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“) zpracoval ředitel zařízení pro každý školní rok plán, který primárně podporoval odborný růst pedagogů zaměřený na zkvalitňování pedagogických postupů a inovativních metod vzdělávacích činností. Využívání získaných poznatků sledovalo vedení zařízení zejména prostřednictvím hospitací. Příležitostí v oblasti DVPP je zacílit další vzdělávání také na specifickou problematiku výchovy dětí v prostředí etopedických zařízení (tj. rodinná terapie, nácvik rodičovských a dalších dovedností, metody sociální práce).

V rozdělení přímé pedagogické činnosti vychovatelů nebyly zjištěny nedostatky. Noční služba byla zajištěna asistentkami pedagoga, které zabezpečovaly v součinnosti s dětskou sestrou některé činnosti i během dopoledne (dětí s odpolední výukou, doprovod k lékaři apod.). Minimální nebo maximální počty dětí stanovené právní normou pro jednotlivé rodinné skupiny nebyly ve sledovaném období překročeny.

Povinná dokumentace byla ve sledovaném období s výjimkou vnitřního řádu ŠJ (viz protokol o kontrole čj. ČŠIM-1309/15-M, dále „protokol“) vedena v rozsahu a v souladu s požadavky školského zákona. Vnitřní řád DD byl z hlediska struktury zpracován v souladu s právním předpisem.

Práva a povinnosti dětí byly ve vnitřním řádu deklarovány v zákonném rozsahu. Po přijetí do DD byly děti prokazatelně seznámeny se svými právy a povinnostmi, s organizací i s režimem zařízení. Osobní dokumentace každého dítěte byla systematicky a přehledně vedena sociální pracovníci, obsahovala např. základní osobní údaje, korespondenci s osobami odpovědnými za výchovu dětí a participujícími institucemi, záznamy o školních výsledcích dětí, udělená/uložená opatření ve výchově a programy rozvoje osobnosti dětí, včetně hodnocení jejich plnění. Cíle vymezené v těchto programech, kterých by mělo dítě dosáhnout, vycházejí z jeho aktuální osobnostní charakteristiky a závěrů z adaptačního období dítěte a navazují na předcházející hodnocení vychovatelů. Programy obsahují postupy sloužící k dosažení vytýčených cílů. Jsou vhodně zaměřeny do oblastí výchovy i školního vzdělávání. Důraz je kladen zejména na individuální přístup, vhodnou motivaci dítěte, jeho přípravu na vyučování, podporu volnočasových aktivit a rozvoj sociálních

dovedností. Potřebám dítěte a dosaženému stavu jeho rozvoje osobnosti převážně odpovídají. Záznamy o plnění deklarovaných cílů v oblasti vzdělávání dokladovaly provázanost mezi obsahem ŠVP DD a stanovenými individuálními cíli rozvoje osobnosti dětí.

Roční plány výchovně vzdělávací činnosti vymezovaly konkrétní cíle i odpovědnost jednotlivých pedagogických pracovníků za svěřené oblasti.

V týdenních programech výchovně vzdělávací činnosti převažovala zejména příprava na vyučování (samostudium a individuální činnosti vychovatelů s jednotlivými dětmi), dále obsahovaly prvky rodinné výchovy (úklidy, nákupy) a zájmovou činnost dětí a činnosti související s výchovou ke zdraví a zdravému životnímu stylu (např. sportovní a pohybové aktivity, pobyty na čerstvém vzduchu). Krátkodobé plánování vhodně směřuje k výchovně vzdělávacím cílům deklarovaným v ŠVP DD a odpovídá činnostem uvedeným v ročním plánu výchovně vzdělávací činnosti.

Zařízení má jasně stanovená kritéria pro stanovování výše kapesného a pro jeho případné zvýšení nebo snížení v možném rozsahu.

Prevence rizikového chování dětí vychází ze stanovených cílů pro jednotlivé věkové kategorie deklarované v minimálním preventivním programu, který je zpracován na aktuální školní rok. Důraz je kladen na dodržování režimových činností, podporu vlastních zájmových aktivit dětí v rámci činností DD, na rozvoj pozitivního sociálního chování, zvládání zátěžových situací a přenos informací o nebezpečnosti rizikového chování přiměřeně jejich věku. K vyjádření svých žádostí, podnětů a připomínek využívají děti schránku důvěry, která je vedením zařízení pravidelně monitorována. Zařízení vytváří podmínky pro spolupráci dětí odlišného věku při různých tematických aktivitách, podporuje individuální zájem a talent dětí (např. návštěva plaveckého nebo fotbalového oddílu, gymnastického kroužku, mažoretok, tanečních pro pokračilé).

Vnitřní i vnější prostory DD svým uspořádáním naplňují filosofii rodinného prostředí. Materiální podmínky i vnitřní vybavení pro provoz 6 rodinných skupin jsou nadstandardní s výjimkou stolů a židlí pro děti předškolního věku, které nezohledňují jejich antropologický vývoj, což je příležitostí zařízení pro další období. Děti mají k dispozici keramickou dílnu, vlastní tělocvičnu, posilovnu a infrasaunu. Všechny vnitřní prostory byly čistě upravené, vkusně a esteticky vyzdobené. Vnější prostory a prostředí vytváří rovněž příznivé podmínky pro aktivní pobyt dětí venku. Ve venkovním areálu se nachází bazén, pískoviště, altánek, herní prvky, trampolína, skleník a hřiště pro míčové hry. Zařízení je velmi dobře vybaveno pro systematicky podporované volnočasové aktivity (např. jízdní kola, koloběžky, brusle, míče). DD usiluje o bezpečné prostředí pro výchovu a vzdělávání dětí. Zásady bezpečnosti a ochrany zdraví (dále „BOZ“) jsou nastaveny ve vnitřním řádu, v provozních řádech míst, v nichž se pohybují děti a v dalších dokumentech. Pedagogičtí pracovníci zajišťují dohled nad dětmi v zařízení i při akcích pořádaných mimo DD, podporuje jejich zdravý psychický, sociální i fyzický vývoj, vyhodnocuje zdravotní a bezpečnostní rizika. Děti jsou prokazatelně seznamovány s riziky a poučovány o BOZ včetně požární prevence při příchodu do zařízení a následně v pravidelných cyklech (na začátku i v průběhu každého školního roku) formou poučení založených v osobních spisech, stejně tak i před akcemi, které se uskutečňují mimo DD. Evidenci úrazů dětí zařízení vede v knize úrazů, která obsahuje povinné údaje. Záznamy o úrazech pravidelně aktualizuje a odesílá stanoveným orgánům a institucím, s výjimkou zdravotních pojišťoven dětí (viz protokol). Fyzickou prohlídkou prostor DD nebyla z hlediska BOZ zjištěna žádná rizika.

Školní stravování je poskytováno v rozsahu zápisu do rejstříku škol a školských zařízení ve vlastní školní jídelně. Předložený vnitřní řád ŠJ neobsahoval zákonem stanovené podmínky (viz protokol). V rámci plného přímého zaopatření dětí bylo stravování pro věkovou kategorii do 15 let zajištěno 5krát denně a v kategorii 15 a více roků 6krát denně (včetně druhé večeře). Jídelniček se nejevil jako vyvážený. Pouze dva až tři krát týdně byl

na večeři poskytován hlavní chod, ačkoliv by měl být podáván každý den (viz protokol). Na druhou večeři bylo 6krát týdně poskytováno ovoce, málo byla nabízena syrová zelenina. Do spotřebního koše se nepromítalo nedělní stravování, protože to si rodinné skupiny zajišťovaly samy od nákupu až po přípravu pokrmů. Odděleně byl sledován nákup potravin ke zvláštním příležitostem nad rámec běžného stravování. Pitný režim dětem byl zajištěn po celou dobu jejich pobytu v zařízení. Dietní stravování DD nezajišťuje, protože ze strany zákonných zástupců dětí nebylo požadováno. Prostory jídelny byly čisté, vkusné, u dětí předškolního věku nebyly zohledněny ergonomické požadavky na stolování.

Zařízení v roce 2014 hospodařilo s finančními prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu na přímé výdaje na vzdělávání (průměrně 70 % z celkových neinvestičních výdajů) a na rozvojové programy, s příspěvkem na provoz (průměrně 24 % z celkových neinvestičních výdajů), účelovými prostředky z rozpočtu zřizovatele, věcnými a finančními dary a s vlastními příjmy z hlavní a doplňkové činnosti. Z obdobných zdrojů financuje zařízení své potřeby i v roce 2015. Účelové dotace poskytnuté v roce 2014 a 2015 z rozvojových programů MŠMT zařízení použilo v souladu s cíli programů na posílení platů zaměstnanců. Ve sledovaném období byly provedeny rekonstrukce sociálních zařízení pro zaměstnance a na třech rodinných skupinách. Byly vymalovány kanceláře, chodby, ložnice, sociální zařízení na jedné rodinné skupině, dále byly vyměněny koberce a žaluzie v ložnicích dětí na všech rodinných skupinách, v jídelně a ve vestibulu byla provedena výměna židlí. Významným zdrojem příjmu DD jsou dary od podnikatelských subjektů i fyzických osob, a to jak finanční (např. dárky, oblečení, občerstvení, výdaje na plavecký výcvik, letní tábory a sportovní akce), tak i věcné (např. knihy pro děti, cukrovinky a dekorativní předměty). Výnosy z doplňkové činnosti za pronájem použilo na pokrytí hlavní činnosti. Finanční zdroje, které mělo zařízení ve sledovaném období k dispozici, byly dostatečné k zabezpečení ŠVP DD.

Významnou součástí koncepce DD je cílená práce s osobami odpovědnými za výchovu dětí. Spolupráce vychází ze zájmu dětí o styk se svými zákonnými zástupci a osobami blízkými a zájmu těchto osob o děti. Je realizována zejména formou telefonických, případně osobních kontaktů (což bylo zaznamenáno v knize ostatních návštěv). Součástí oznámení o přijetí dítěte do zařízení předávané nebo zasílané zákonným zástupcům dítěte je také upozornění na možnost dítě navštěvovat nebo si je brát ke krátkodobému pobytu. Děti jsou vedeny k udržování kontaktů se zákonnými zástupci, v rámci programů rozvoje osobnosti dítěte je tato oblast sledována.

V zájmu zefektivnění vzdělávání dětí zařízení spolupracovalo s partnery participujícími na jeho činnosti. Ve sledovaném období úzce spolupracovalo zejména se zřizovatelem, školskými poradenskými zařízeními, OSPOD, dětským psychologem a psychiatrem, Policií ČR, zdravotnickými zařízeními (při medikaci dětí) a v neposlední řadě se školami, ve kterých se děti vzdělávají.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacímu programu dětského domova

Naplnění vzdělávacích cílů a výstupů stanovených v ŠVP DD bylo v průběhu inspekční činnosti sledováno a hodnoceno napříč všemi rodinnými skupinami a realizovanými činnostmi (odpoledními, podvečerními a večerními), ve kterých dominovaly zejména příprava na vyučování, odpočinkové a zájmové aktivity dětí a režimové činnosti. Vzdělávací činnosti probíhaly v návaznosti na týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti, které byly umístěny v prostorách rodinných skupin.

Činnosti byly vedeny zejména tradičními formami a metodami práce, pozitivem bylo příznivé pracovní klima a motivační způsob hodnocení, které dětem poskytovalo zpětnou

vazbu. Realizované organizační formy i aplikované metody byly většinou vhodně zvoleny jak k věku dětí, tak i k aktuálnímu složení rodinných skupin. V přípravě na vyučování byla zejména mladším dětem věnována individuální péče, děti byly vedeny ke vzájemné pomoci a toleranci. Výchovně vzdělávací činnost byla primárně zaměřena na poskytování takové míry autonomie rodinných skupin, aby se jejich každodenní život co nejvíce přibližoval životu běžné domácnosti. Rodinné skupiny měly vlastní rozpočet, podílely se na estetizaci pokojů a interiérů skupiny, samy si udržovaly úklidovou činností pořádek a učily se samostatně hospodařit s penězi. Zavedené a dětmi dodržované správné pracovní návyky, společně s aktivitami cílenými na kultivaci vztahů mezi dětmi navzájem a dětmi a dospělými vytvářely vhodný předpoklad pro rozvoj pracovních a sociálních kompetencí. Podporovány byly i další kompetence, zejména kompetence komunikativní, sociální a kompetence k učení. Materiální podpora činností byla na požadované úrovni. Děti byly vhodně vedeny k aktivnímu řešení problémů a k odpovědnosti za výsledek své práce, k bezpečnému a šetrnému zacházení s vybavením zařízení a k praktickému dodržování pořádku, zadané úkoly plnily se zájmem, byly vedeny ke spolupráci.

Vychovatelé vedli děti k samostatnosti, oceňovali jejich zájem a snahu. Respektovali osobní psychomotorické tempo dětí, zohledňovali jejich odlišné potřeby a schopnosti, přihlíželi k jejich nadání i aktuálnímu naladění a stavu, vytvářeli dětem prostor k seberealizaci. Využívali zejména tradiční formy a metody práce, rozvíjeli mezilidské vztahy, posilovali soudržnost rodinných skupin a budovali pocit sounáležitosti mezi dětmi. Primárně převažovaly dovednostně-praktické metody, při kooperativních činnostech děti prokazovaly schopnost spolupráce a vzájemné komunikace. Cíleně byl propojen rozvoj smyslového vnímání s verbální komunikací dětí. Činnosti probíhaly v přátelském a bezpečném sociálním prostředí, které dětem umožňovalo uspokojování jejich sociálních i emočních potřeb. V rámci tzv. volných činností byl vytvářen prostor pro kreativitu a fantazii dětí. Psychoterapeutickou metodou používanou všemi pedagogickými pracovníky zařízení byl společný rozhovor, který napomáhal dětem zvládat pochopení různých situací, důsledků a korekci jednání s cílem hledání vlastní volby optimálního řešení. Komunikace mezi pedagogickými pracovníky a dětmi byla přirozená, spontánní, založená na vzájemném respektu, nespolutracující chování dětí nebylo v průběhu inspekční činnosti zaznamenáno. Vychovatelé věnovali soustavnou pozornost psychohygienickým podmínkám, správné životosprávě i sebeobsluze, čímž naplňovali zásady zdravého životního stylu. Z inspekčních hospitací jednoznačně vyplynulo, že vzdělávání se uskutečňovalo v podnětném a bezpečném prostředí.

Vzdělávání dětí v hodnoceném období vhodně doplňovaly např. jednodenní výlety, víkendové a prázdninové pobyty, kulturní a sportovní představení, besedy a další všestranně zaměřené akce s cílem podpory občanských kompetencí. Rozvoj individuálních zájmů dětí umožňovala také podpora aktivní účasti a zapojení do zájmových útvarů organizovaných DD nebo partnerskými institucemi, zejména do kroužků a útvarů se sportovním a uměleckým zaměřením. Ve školním roce 2014/2015 bylo zapojeno do zájmové činnosti celkem 33 dětí ze 42 evidenčně zapsaných. S dětmi, u nichž byl zaznamenán výskyt rizikových faktorů, byly uplatňovány výchovné rozhovory s cílem zjistit příčiny jejich nevhodného chování. Zařízení spolupracuje s externím psychologem a odbornými pracovišti zabývajícími se problematikou prevence a řešením sociálně patologických jevů. Příležitostí pro další období je umožnit dětem návštěvu psychologa přímo v zařízení v rámci stálých konzultačních hodin.

Vzdělávání dětí se uskutečňovalo ve shodě s deklarovanými cíli sociálního učení s důrazem na úspěšné dokončení základního vzdělání, přechod do středního vzdělávání (případně i vysokoškolského vzdělávání) a samostatnost po odchodu ze zařízení.

Hodnocení výsledků vzdělávání ve vztahu k vzdělávacímu programu dětského domova

Realizovaný hodnotící systém byl ve sledovaném období primárně založen na individuálním přístupu ke každému dítěti, uplatňováno bylo zejména neformální verbální hodnocení dětí v průběhu každého dne. Problémy jednotlivců byly řešeny zejména v rámci komunitních a individuálních rozhovorů s dětmi a individuálním přístupem pedagogických pracovníků k jednotlivým dětem. Pozitivně je hodnocen zejména důraz na samostatnost dětí, vzájemnou pomoc a prohlubování sourozeneckých vztahů, vedení mladších dětí staršími, dále na jednotlivé složky výchovy, podporu talentu u dětí a zdravého životního stylu. Hodnocení naplňování programů rozvoje osobnosti dítěte bylo pravidelně (2krát ročně) prováděno formou písemného hodnocení dětí vychovateli a ve spolupráci s Dětským diagnostickým ústavem v Bohumíně. Vychovatelé systematicky sledovali aktuální dosaženou úroveň individuálních výsledků v osobnostním rozvoji dětí, jejich pokroky v sebeobslužných činnostech, v udržování pořádku v osobních věcech i v prostorách rodinných skupin, což bylo zaznamenáno i v zápisech z pedagogických rad. Velmi dobře v hodnoceném období pracovala Dětská rada, která se jako poradní orgán ředitele DD podílela na organizaci života v zařízení, zástupci rodinných skupin se pravidelně scházeli s ředitelem DD a vedoucí vychovatelkou a zabývali se vším potřebným, co děti zajímalo, trápilo či těšilo. Zástupci dětí také hodnotili činnost DD a dávali různá doporučení, která ředitel zařízení následně řešil na poradě vedení a s konkrétními zaměstnanci DD.

Oslovené děti, navštěvující 2. stupeň základní školy, střední školy a vysokou školu, které byly přítomny v DD v době inspekční činnosti, v rozhovorech se školními inspektory uvedly, že byly seznámeny se svými právy a povinnostmi, v DD se nesetkaly např. s fyzickým trestáním ze strany dětí nebo vychovatelů, mají možnost se vyjadřovat ke svému hodnocení nebo k záležitostem, které se jich týkají, nejsou omezovány v přijímání návštěv nebo vycházek. Porušování práv dětí nebylo v průběhu inspekční činnosti zjištěno, děti uvedly, že jsou v zařízení převážně spokojené a svůj pobyt v DD včetně činností organizovaných zařízením hodnotily pozitivně.

Útěky dětí ze zařízení (nenávraty z vycházek) byly zaznamenány a mají vzrůstající tendenci. Ve školním roce 2014/2015 bylo evidováno celkem 25 útěků, jednalo se zejména o opakované útěky 6 dětí. V předchozím školním roce nedošlo k žádnému útěku. Vedení zařízení se snaží přijímat různá opatření a tento negativní jev eliminovat. Z hlediska rizikového a nevhodného chování dětí bylo ve sledovaném období zaznamenáno např. kouření, drobné krádeže, slovní agrese mezi dětmi i vůči vychovatelům, zneužití internetu nebo facebooku. V hodnoceném období byla zaznamenána a řešena i závažná porušení vnitřního řádu DD (pozitivní test na přítomnost omamných a psychotropních látek, požití alkoholu). V minimálním preventivním programu jsou tato témata opakovaně zařazována, sledována a vyhodnocována. Při řešení negativních jevů vychovatelé úzce spolupracovali např. s psychologem nebo psychiatrem, s Policií ČR, se školami a školským poradenským zařízením, dále bylo využito i rediagnostického pobytu dítěte v diagnostickém ústavu.

Za prokázané porušení povinností vymezených vnitřním řádem byla dětem v odůvodněných případech ukládána opatření ve výchově, a to převážně odnětím získané výhody, formou snížení kapesného, omezení trávení volného času mimo zařízení a odnětím možnosti účastnit se atraktivní činnosti. Vedené záznamy v osobní dokumentaci dětí dokládaly, že ve sledovaném období převažovalo udělení/uložení záporných opatření ve výchově (72), kladných bylo 33. Kladná opatření ve výchově byla udělována nejčastěji formou poskytnutí finanční odměny (2krát) nebo věcné odměny zejména za dosažené školní výsledky, pracovní činnosti v prostorách zařízení a za reprezentaci DD na veřejnosti.

Průběžné výsledky vzdělávání ve školách, které děti navštěvují, jsou vychovateli sledovány

při každé přípravě na vyučování. Ve sledovaném období téměř všechny děti navštěvující základní školy i střední školy na konci školních roků prospěly, opravnou zkoušku konalo pouze jedno dítě. Dětem s určitými výukovými problémy je věnována ze strany vychovatelů zvýšená pozornost při přípravě na vyučování, a to zejména individuální prací, důslednější kontrolou jejich přípravy, přezkušování apod. V rámci prevence školní neúspěšnosti dětí vychovatelé průběžně spolupracovali s třídními učiteli a vyučujícími, pravidelně se účastnili třídních schůzek, v odůvodněných případech využívali telefonický kontakt, což jim poskytovalo zpětnou vazbu a podněty k přijímání opatření.

Ve sledovaném období ke dni zahájení inspekční činnosti ukončilo pobyt v DD celkem 16 dětí a 17 zletilých nezaopatřených osob. Z tohoto počtu se 6 dětí vrátilo do původní rodiny, 3 přešly do náhradní rodinné péče (pěstounské či hostitelské), 4 děti byly přemístěny do jiných zařízení. V souvislosti s odchodem zletilých nezaopatřených osob jim zařízení, pokud mají zájem, pomáhá při zabezpečení jejich zaměstnání, ubytování (mj. poskytnutím vlastního startovacího bytu), všem poskytuje materiální a finanční pomoc. Další vývoj dětí i zletilých osob je po jejich odchodu z DD v různém rozsahu sledován, jejich kontakt s některými dětmi DD je udržován prostřednictvím sociálních sítí, s vychovateli jsou v telefonickém kontaktu nebo přicházejí do zařízení na návštěvu. Četnost a rozsah kontaktů je dán zejména jejich zájmem. Informace o dětech, které odešly ze zařízení, jsou získávány také od pracovníků OSPOD, případně z míst, kde bylo dětem zabezpečeno přechodné ubytování a zaměstnání. Na odchod ze zařízení jsou děti postupně připravovány. Průběžně a zejména před dosažením zletilosti, a tím jejich možným odchodem ze zařízení, je dětem zdůrazňován význam úspěšného dokončení jejich studia. Využívána je i možnost prodloužení ústavní výchovy na návrh zařízení. Ve sledovaném období se děti účastnily projektů a programů zaměřených na finanční gramotnost, sociální a pracovní integraci, na zvýšení jejich připravenosti pro budoucí život, k získání a udržení si zaměstnání a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce (např. OSU, Startovné do života).

O průběhu a výsledcích vzdělávání byly osoby odpovědné za výchovu dětí seznamovány zejména prostřednictvím písemných, telefonických a osobních kontaktů. Zařízení vydává pravidelně (1krát za 2 měsíce) vlastní časopis „Domováček“, který je společným dílem dětí všech rodinných skupin. V roce 2015 dosáhl DD významných úspěchů v zájmově-umělecké činnosti, a to zejména na akcích „Nejmilejší koncert“ a „Rošťák roku“, a opakovaných úspěchů ve výtvarných soutěžích.

Závěry

- a) Silnou stránkou zařízení jsou nadstandardní prostorové podmínky a materiální vybavení, čisté a velmi vkusně a esteticky vyzdobené všechny vnitřní prostory DD. Dětem je poskytována výrazná podpora při jejich vzdělávání, s cílem jeho úspěšného ukončení, dále je podporován návrat dětí do původní rodiny, příp. pomoc při jejich adaptaci do samostatného života v běžném sociálním prostředí (nabídka vlastního startovacího bytu). Pozitivem je snaha o zlepšování finančních podmínek zejména v oblasti získávání dalších zdrojů od sponzorů.
- b) Povinná dokumentace byla vedena systematicky a přehledně, avšak nedostatek byl zjištěn ve vnitřním řádu ŠJ, který nebyl z hlediska struktury a obsahu zpracován v souladu se školským zákonem. Dětem nebyl každodenně poskytován na večeři hlavní chod, což bylo v rozporu s vyhláškou o školním stravování. Dalším zjištěným nedostatkem bylo nezasílání záznamů o úrazech dětí příslušným zdravotním pojišťovám.

Tyto nedostatky jsou uvedeny v protokolu o kontrole čj. ČŠIM-1309/15-M, který je výstupem ze souběžně probíhajících kontroly dodržování právních předpisů vztahujících se k poskytovanému vzdělávání a školských služeb.

- c) Příležitosti ke zlepšení úrovně poskytovaného vzdělávání má zařízení:
- v DVPP se zaměřit zejména na specifickou problematiku výchovy dětí v etopedických zařízeních,
 - v zajištění poradenských služeb (psychologa) přímo v prostorách DD se stanovením stálých konzultačních hodin,
 - v dovybavení odpovídajícího nábytku (stoly a židle) pro děti předškolního věku v jídelně a kuchyňkách rodinných skupin,
 - ve skladbě jídelníčku – větší vyváženost a pestrost stravy, více zeleniny, neopakovat často stejná jídla.
- d) Od poslední inspekční činnosti se zlepšily materiálně - technické podmínky pro vzdělávání a denní péči o děti. Ve spolupráci se zřizovatelem byla realizována částečná revitalizace objektu DD (zejména rekonstrukce sociálních zařízení, výměna části oken, výměna podlahových krytin, obnova nábytku).

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona požaduje

- do 15 dnů přijetí opatření ke zlepšení stavu.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava 2, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.t@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Úplné znění zřizovací listiny, čj. ZL/213/2001, ke dni 26. června 2015, včetně Dodatku č. 9 (Vymezení majetkových práv) čj. D9/ZL/213/2001, ze dne 25. června 2015
2. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, ze dne 9. listopadu 2015
3. Jmenovací dekret ředitele Dětského domova a Školní jídelny, Opava, Rybí trh 14, příspěvková organizace, dnem 1. července 2006
4. Potvrzení ve funkci na období od 1. srpna 2013 do 31. července 2019, čj.: MSK 77856/2013/ŠMS, ze dne 5. června 2013
5. Funkční studium pro ředitele a vedoucí pracovníky, ze dne 17. května 2006
6. Školní vzdělávací program, s platností od 1. září 2011, s aktualizací k 1. září 2015
7. Výchovně - vzdělávací program, ze dne 1. září 2015
8. Výkaz Z 14-01 o zařízení pro výkon ústavní - ochranné výchovy podle stavu k 31. říjnu 2013, 2014 a 2015
9. Výkaz Z 17-01 o činnosti zařízení školního stravování podle stavu k 31. říjnu 2013 a 2014
10. Koncepce rozvoje školského zařízení, ze dne 11. března 2013
11. Výroční zpráva ředitele dětského domova za školní roky 2013/2014 a 2014/2015
12. Zápisy z jednání pedagogické rady, školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016 k termínu inspekční činnosti

13. Roční plány práce, školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016
14. Seznam zaměstnanců platný k termínu inspekční činnosti včetně osobních čísel
15. Personální dokumentace zaměstnanců DD – aktuální stav k termínu inspekční činnosti (doklady o vzdělání, psychologická vyšetření, výpisy z evidence Rejstříku trestů)
16. Plány DVPP na školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016
17. Přehled o absolvování DVPP za školní rok 2013/2014 a 2014/2015 (namátkový výběr personální dokumentace pedagogických pracovníků)
18. Stanovení rozsahu hodin přímé pedagogické činnosti pedagogických pracovníků, platné pro školní rok 2015/2016
19. Rozvržení týdenního rozsahu přímé pedagogické činnosti pro jednotlivé pedagogické pracovníky ve školním roce 2015/2016
20. Vnitřní řád, čj.: DD/00957/2015, platný od 1. září 2015
21. Vnitřní řád školní jídelny, čj. DD/01226/2015, s účinností od 1. září 2015
22. Seznam udělených/uložených opatření ve výchově za období od 1. září 2013 do 9. listopadu 2015
23. Týdenní plány výchovně vzdělávací činnosti, vedené od září 2013 k termínu inspekční činnosti
24. Týdenní hodnocení výchovně vzdělávací činnosti, vedené od září 2013 k termínu inspekční činnosti
25. Knihy denní evidence 1. – 6. rodinné skupiny, vedené od září 2013 k termínu inspekční činnosti
26. Prázdninové deníky rodinných skupin (červenec a srpen), školní roky 2013/2014 a 2014/2015
27. Průběžné a konečné hodnocení plnění programu (47krát) za 1. a 2. pol. školního roku 2014/2015, ze dne 8. září 2015
28. Zápisy z Dětských rad a Dětského shromáždění za školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016 k termínu inspekční činnosti
29. Matrika vedená k termínu inspekční činnosti (písemná i elektronická verze)
30. Evidenční rozdělení dětí do rodinných skupin, platné k termínu inspekční činnosti
31. Zařazení dětí do škol, školní rok 2015/2016 k termínu inspekční činnosti
32. Seznam příchodů (umístění) dětí do zařízení v době od 1. září 2013 do 9. listopadu 2015
33. Seznam odchodů dětí ze zařízení v době od 1. září 2013 do 9. listopadu 2015
34. Osobní dokumentace dětí evidenčně zapsaných v zařízení k termínu inspekční činnosti
35. Programy rozvoje osobnosti dětí za školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016 k termínu inspekční činnosti
36. Smlouva o poskytnutí plného přímého zaopatření po skončení výkonu ústavní výchovy do ukončení přípravy na budoucí povolání (3krát)
37. Školní preventivní strategie na období 2010 – 2014, nedatováno
38. Minimální preventivní programy pro školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016

39. Hodnocení minimálního preventivního programu za školní rok 2013/2014, ze dne 29. srpna 2014 a za školní rok 2014/2015, ze dne 30. září 2015
40. Anketa – záznamy z řízených rozhovorů s dětmi (dětmi 2. stupně ZŠ, středního a vysokoškolského vzdělávání) – 15krát
41. Organizační řád dětského domova, čj.: DD2011/1401, s účinností od 1. ledna 2011, včetně organizačního schématu
42. Adaptační proces v přijímání nových dětí v DD v Opavě, ze dne 1. ledna 2015
43. Plán kontrolní a hospitační činnosti DD Opava, školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016
44. Zápisy z kontrolní a hospitační činnosti, školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016 k termínu inspekční činnosti
45. Knihy úředních návštěv vedené od 17. února 2000 k termínu inspekční činnosti
46. Kniha ostatních návštěv vedená k termínu inspekční činnosti
47. Seznámení s aktualizací Vnitřního řádu DD Opava (ped. pracovníci DD) ve školním roce 2015/2016, ze dne 1. září 2015
48. Seznámení s Vnitřním řádem školní jídelny ve školním roce 2015/2016 (ped. pracovníci DD), ze dne 1. září 2015
49. Seznámení s Vnitřním řádem Dětského domova Opava, s Vnitřním řádem školní jídelny ve školním roce 2015/2016 (neped. zaměstnanci DD), ze dne 2. září 2015
50. Seznámení s Vnitřním řádem Dětského domova Opava, s Vnitřním řádem školní jídelny ve školním roce 2015/2016 (dětmi 1. – 6. rodinné skupiny), ze dne 7. září 2015
51. Sdělení o umístění v DD Opava - informování zákonných zástupců dětí o vydání a obsahu Vnitřního řádu a Vnitřního řádu školní jídelny (součást osobního spisu dítěte)
52. Dokumentace školy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí k termínu inspekční činnosti
53. Evidenční kniha školních úrazů vedená od školního roku 2012/2013 (školní rok 2013/2014 - 1 úraz, školní rok 2014/2015 - 6 úrazů a školní rok 2015/2016 - 2 úrazy k termínu inspekční činnosti)
54. Záznamy o úrazu (dítěte, žáka, studenta) za školní roky 2013/2014, 2014/2015 a 2015/2016 k termínu inspekční činnosti
55. Prohlášení o nezasílání záznamů o úrazech zdravotním pojišťovně, ze dne 11. listopadu 2015
56. Provozní řády – dopravně provozní řád, provozní řád dětského bazénu na zahradě, školní jídelny, sauny, tělocvičny, hrnčírského kruhu a vypalovací pece, trampolíny na zahradě, provozní řád a bezpečnostní pokyny pro cvičení v posilovně
57. Finanční limity na nákup potravin dle věkových skupin dětí k 1. lednu 2012, ze dne 18. ledna 2012
58. Kalkulace jídla na rok 2014 (mzdová, věcná režie, limit potravin)
59. Víkendové vaření 2. rodinné skupiny, ze dne 25. října 2015 a 3. rodinné skupiny, ze dne 18. října 2015
60. Plnění normy 300 Kč/os/rok (velikonoce, den dětí, Mikuláš)

61. Výdejka na den dětí 1. června 2015
62. Vyúčtování za měsíce prosinec 2014 a leden 2015 podle kategorií strážníků
63. Jídelní lístky a výdejky podle kategorií strážníků (dětí) za září 2015
64. Hlášení stravy na den podle věku dětí a denního režimu (jednotlivých druhů jídel), ze dne 26. září 2015
65. Orientační propočet spotřeby vybraných druhů potravin na strážníka a den (spotřební koše) za období duben až červen 2015 (mimo neděli)
66. Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2014, ze dne 19. ledna 2015
67. Výkaz zisku a ztráty příspěvkové organizace sestavený k 31. prosinci 2014, ze dne 2. února 2015
68. Obratová předvaha analyticky, rok 2014, ze dne 30. ledna 2015
69. Přípis Krajského úřadu Moravskoslezského kraje: Sdělení závazných ukazatelů na rok 2015, čj. MSK 53157/2015, ze dne 22. dubna 2015
70. Zpráva o činnosti a plnění úkolů Dětského domova Opava za rok 2014

Poučení

Podle § 174 odst. 10 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve školském zařízení, jehož se týká, a v Moravskoslezském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Pavel Pyšný, školní inspektor

P. Pyšný v. r.

Mgr. Alice Ošťádalová, školní inspektorka

Ošťádalová v. r.

Mgr. Kazimierz Worek, školní inspektor

K. Worek v. r.

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka

Galušková v. r.

Bc. Libuše Švecová, kontrolní pracovnice

Švecová v. r.

V Olomouci dne 20. listopadu 2015

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Milan Škrabal, ředitel školského zařízení

Milan Škrabal v. r.

V Opavě dne 11. prosince 2015